

215/321
Τῇ Σεβαστάτῃ Μητροπόλει,
Ἡ Ῥώμη 1204

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

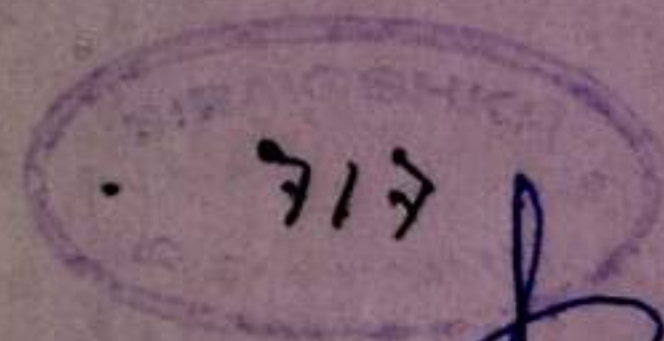
Η ΒΙΒΛΟΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΠΟ

Α. Ι. ΚΟΥΛΟΥΡΙΩΤΟΥ.

Handwritten signature in blue ink.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΒΙΒΛ. ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ «ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ»

(Ὁδὸς Θεσέως ἀριθ. 4.)

1876.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Η ΒΙΒΛΙΟΦΟΒΙΑ.

Πολὺς λόγος γίνεται σήμερον περὶ βιβλίων καὶ ἐφημερίδων, ἀφ' οὗ μάλιστα ταῦτα ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ διεδόθησαν εἰς τοιοῦτον ἀπίστευτον ἀριθμὸν ἀντιτύπων, ἰδίως μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ τύπου καὶ τοῦ χάρτου, ὥστε ὑπάρχει, ἀληθῶς, φόβος μήπως ποτὲ ταῦτα κατακαλύψωσιν ὅλοκληρον τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον λέγει, ὅτι μόνον ὅσα ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐὰν ἐγράφοντο καθ' ἓν οὐδ' αὐτὸς ὁ κόσμος θὰ ἐχώρει τὰ γραφόμενα βιβλία, διὰ τοῦτο μεριμνῶσα καὶ ἀνησυχοῦσα ἡ κυβέρνησις ἡμῶν, μήπως πραγματικῶς συμβῇ τοιοῦτόν τι, ἔλαβε τὰς καταλλήλους προφυλάξεις ὅπως προλάβῃ καὶ ἐμποδίσῃ τοιοῦτον ἐνδεχόμενον βιβλικὸν κατακλυσμὸν, ἐκδοῦσα ἐγκυκλίους, τῇ εἰσηγήσει καὶ συμβοηθείᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα σταματήσῃ τὴν αὕξησιν αὐτῶν ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς καταδιώξεως αὐτοῦ τούτου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, φοβουμένη μήπως παρουσιασθῶσι γεγραμμένα καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὅποια ἐπὶ γῆς ἔκαμε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ κυβέρνησις μας καταγίνεται ἤδη συντόνως εἰς σύνταξιν νομοσχεδίων περὶ γενικῆς στρατολογίας, περὶ συντάξεως καὶ ἐκγυμνάσεως τῆς ἐθνοφυλακῆς, περὶ ἀνεγέρσεως θεάτρου πρὸς παράστασιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν δράματος, — περὶ τῆς φάλαγγος τοῦ Πανεπιστημίου οὔσης ἤδη ἀρκούντως κατηρτισμένης, — ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μέσων πρὸς ναυπήγησιν ἐθνικοῦ στόλου, κατὰ

τὸ δὴ λεγόμενον, ἡ δουλιὰ μας τώρα ἔγεινε με-
τάξι. Τί θέλομεν τὰ βιβλία καὶ τὰ Εὐαγγέλια! Ἡμεῖς
θέλομεν στρατιώτας, χρήματα, στόλον καὶ καλὸν ὅπλισμόν.
Δι' αὐτῶν θὰ δοξασθῶμεν, δι' αὐτῶν θὰ ἐκτείνωμεν τὰ ὄ-
ρια ἡμῶν.

Οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει νομίζουν, ὅτι ἐκεῖνα τὰ ἔθνη μόνον
δύνανται νὰ γείνωσιν ὄντως πλούσια καὶ εὐτυχῇ, ἅτινα κα-
τερθώνουν νὰ ἔχωσι μόνον ἀκραιάαν βιομηχανίαν καὶ ἐκτε-
ταμένον ἐμπόριον, καὶ ἅτινα κάμνουν μεγάλην ἐξαγωγὴν
καὶ ἐξόδουσιν πραγματειῶν, ἢ εἰσπραξίς τῶν ὁποίων πλη-
ροῖ ἀργυρίου τὸ ἰδιωτικόν καὶ ἐθνικόν αὐτῶν ταμεῖον πρὸς
ναυπήγησιν στόλων καὶ ἐξόπλισιν στρατῶν. Ἀλλ' ὅποια
ὀφθαλμοφανὴς ἀπάτη. Τὰ ἔθνη ἐκεῖνα δὲν εἶναι τῷ ὄντι
πλούσια καὶ ἰσχυρὰ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι κάμνουν μόνον με-
γάλην ἐξαγωγὴν καὶ ἐξόδουσιν πραγματειῶν, καὶ ἀφίνουν
μέγα περίσσευμα εἰς τὸ ἐθνικόν αὐτῶν ταμεῖον, ἢ ἔχουν
μεγάλους στόλους καὶ στρατοὺς, ἐὰν δὲν ἐπιμεληθῶσιν
ἐπίσης καὶ περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνα-
πτύξεως καὶ προαγωγῆς ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς χώρας των.

Ἡ ἐλευθέρᾳ εἰσαγωγῇ τῶν ἰδεῶν διὰ μέσου πῶν βιβλίων
καὶ ἐφημερίδων μεγάλως συντείνει εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ
ἰσχυροποίησιν τῶν ἐθνῶν. Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἰδεῶν, τὸ
σιωπηλὸν καὶ ἀφανὲς τοῦτο ἐμπόρευμα, εἶναι ὁ μόνος ἀνα-
μορφωτὴς, ὅστις μεγάλως ἐπιδραῖ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν
ἀνθρώπων καὶ παρακινεῖ αὐτοὺς νὰ κινῶνται καὶ νὰ κά-
μνωσι μεταβολὰς τῶν μὴ καλῶς κειμένων, ὅπως προαχ-
θῶσι καὶ βελτιωθῶσι δι' αὐτῶν.

Αἱ κινήσεις αὗται ἀποβαίνουσι σχεδὸν ἀλάνθαστα τεκ-
μήρια πρόοδου καὶ εὐημερίας. Δείξατέ μοι ἔθνος τὸ ὁποῖον
νὰ ἐκινήθη καὶ νὰ ἡγωνίσθῃ καὶ θὰ σᾶς δείξω ἔθνος τὸ
ὁποῖον ἔκαμε πρόοδον καὶ ἀντιθέτως. Ἐννοεῖται οἴκοθεν,
ὅτι ὑπάρχουν ὅροι καὶ ἐξαιρέσεις εἰς ὅλα τὰ πράγματα.

Τὰ βιβλία καὶ αἱ ἐφημερίδες, αἵτινες διαδίδουσι τὰς ἰδέας ταύτας ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, εἶναι ἡ ζύμη ἐκείνη, ἣτις ἀναζυμώνει, διαπλάττει καὶ μεταρρυθμίζει τὰ ἔθνη· ἄνευ αὐτῶν τὰ ἔθνη μένουσιν στάσιμα καὶ νεκρά. Ὡστε δυνάμεθα ἀσφαλέστατα νὰ θέσωμεν τὸ ἀκόλουθον ἀξίωμα:—ὅτι κράτος τι, σχετικῶς τοῦ πλούτου αὐτοῦ καὶ τῆς ἄλλης δυνάμεως, εἶναι πράγματι ἰσχυρὸν, ἀναλόγως τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ μορφώσεως.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν μεγάλαι προσπάθειαι πρέπει νὰ καταβάλλωνται ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς μορφώσεως τῶν πολιτῶν ἐμψυχουσῶν πᾶσαν ἀγαθὴν καὶ εἰλικρῇ πρόθεσιν ἣτις γίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διὰ σχολείων, κηρυγμάτων, βιβλίων καὶ λοιπῶν τελεσφόρων μέσων· καὶ μὴ παρεμβαλλουσῶν προσκόμματα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τοῦ λαοῦ. Τὰ ἔθνη δὲν γίνονται ἰσχυρὰ διὰ μόνου τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῶν ὑπερτερήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς διανοητικῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς. Ἐν μόνον παράδειγμα ἀρκεῖ νὰ διασαφηνίσῃ τὸ ἄνω ἀξίωμα.

Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, συγκρινομένη μετὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὸν πληθυσμὸν, ἦτο πτωχὴ πτωχοτάτη, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν διανοητικὴν αὐτῆς δύναμιν ἢ τὴν ἀρετὴν ἦτο πλουσιωτάτη καὶ ἰσχυροτάτη, ὅθεν καὶ ἀπέβη περσοκτόνος καὶ μηδολέτειρα.

Τὴν εἰσαγωγὴν καὶ διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τούτων ἐν εἴδει βιβλίων καὶ ἐφημερίδων καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῶν λαῶν φοβούμενοι οἱ σημερινοὶ δεσπότες καὶ φωτοσδέσται προσπαθοῦσι παντοίαις δυνάμεσι νὰ ἐμποδίσωσι, προβάλλοντες παντοῖα προσκόμματα εἰς τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν. Ἄν δὲ ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν των βεβαίως θὰ ἔπαυον ὅλας τὰς ἐφημερίδας καὶ θὰ ἐπυρπόλουν ὅλας τὰς βιβλιοθήκας τοῦ κόσμου ὡς ἄλλοι Ὀμᾶραι, θέτοντες τὸ ζήτημα τῆς ὑ-

πάρξεως ἢ καταστροφῆς αὐτῶν, ὅτι—ἐὰν τὰ βιβλία ταῦτα ἐμπεριέχουσιν ὅ,τι δὲν συμφωνεῖ κατὰ τὰς ιδέας μας εἶναι περιττὰ καὶ λοιπὸν ἐξολοθρευτέα, διότι ἀντιστρατεύονται κατὰ τῆς διανοίας ἡμῶν· ἐὰν δὲ πάλιν ἐμπεριέχουσιν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ νῷ καὶ τῇ προθέσει ἡμῶν εἶναι πάλιν περιττὰ, διότι ἡμεῖς ἐπαρκοῦμεν εἰς τοῦτο, ὅθεν εἶναι πάντη πάντως περιττὰ, ὡς καὶ ἀπεδείχθη τοῦτο ἐσχάτως ἐν μέσαις Ἀθήναις κατὰ δυστυχίαν.

Ἀλλὰ μ' ὅλα τὰ δραστήρια ταῦτα μέσα τὰ ὅποια λαμβάνουσι δὲν θὰ ὑπερισχύσωσι καὶ δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ὀρμητικὸν ῥοῦν τῶν ιδεῶν τούτων καὶ τὴν ἐσημέραι ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῶν ἐθνῶν. Δύνανται νὰ περιορίσωσι τὸν ἀτμὸν ἐντὸς στενοῦ ὄγκου, ἢ νὰ μεταστρέψωσι τὰς πηγὰς ἄνω ποταμῶν; Ἄλλο τόσον θὰ δυνηθῶσι νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Τιτᾶνας τούτους τῆς σημερινῆς ἐποχῆς—τὰ βιβλία, λέγω, καὶ τὰς ἐφημερίδας, αἵτινες εἶναι μέσα καὶ ὄργανα τῆς διαδόσεως τῶν ἐλευθέρων ιδεῶν καὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας.

Αἱ ιδέαι, ἂν δύναται τις νὰ ἐξομοιώσῃ αὐτὰς μετὰ τῆς ὕλης, τοῦ σπόρου ἢ τοῦ φυτοῦ, εἶναι καθὼς αὕτη, ἐπιδεκτικαὶ καλλιεργείας καὶ βελτιώσεως, ἀναπτύξεως καὶ μεταπλάσεως. Αὐξάνουσι καὶ ἐπιδίδουν, ἀναπτύσσονται καὶ ἐξαγνίζονται, βελτιοῦνται καὶ ἐκπολιτίζονται τὰ μάλιστα διὰ τῆς ἐλευθερίας, τῆς καλλιεργείας, τῆς μεταφυτεύσεως καὶ ἐκκεντρίσεως. Θὰ φανῇ ἴσως παράδοξος ἢ διαβεβαίωσις αὕτη, εὐχ ἦττον ὅμως εἶναι ἀληθής.

Ἰδίως δὲ αἱ ιδέαι λαμβάνουσι τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν πορείαν τοῦ ἡλίου.

Οὔσαι δὲ θερμογόνοι καὶ ζωοπάροχοι, καθὸ συγγενεύουσαι μετὰ τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος, φιλοῦσι νὰ συμβαδίζωσι μετ' αὐτοῦ προτιμῶσαι τὴν δυσμικὴν διεύθυνσιν. Ἀποφεύγουσι δὲ τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα, τὸ ὑπερβόρειον καὶ

πεπηγμένον ψῦχος, καὶ τὸ ὑπερνότιον καὶ χαλαρὸν θάλπος, —διότι ἀμφοτέρω παγώνουν καὶ καίουν καὶ ἀμφοτέρω ἐπιφέρουν θάνατον,—ἀρέσκονται εἰς τὴν μέσσην καὶ εὐθεϊαν ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν ἄγουσαν. "Εὐθεν μὲν ἀνατέλλει, πρὸς δυσμὰς δὲ διευθύνεται τὸ ἄστρον τῶν ἐθνικοτήτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ, καὶ δικαίως. Παρατηρήσατε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Μάγων καὶ ἀπὸ τῶν παναρχαιοτάτων ἀκόμῃ χρόνων τῆς ἱστορίας. Ἀνέτειλεν εἰς τὴν ἀπωτάτην Ἑω, τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐξηκολούθησε διαφωτίζον κατὰ σειρὰν τὴν Περσίαν, τὴν Ἀσσυρίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς Ὀμοσπόνδους Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἦδη δὲ πάλιν μέλλει ν' ἀνατείλῃ ὅσον οὐπὼ ἐκ τῆς ἀπωτάτης Ἰαπωνίας περάναν οὕτω ἅπαξ τὸν κύκλον καὶ τὴν περιστροφὴν τῆς γῆς, μέλλει πάλιν ἐκ νέου νὰ ἀρχίσῃ τὴν πορείαν αὐτοῦ περίξ αὐτῆς, μέχρις ὅτου πάντα τὰ ἔθνη διαφωτισθῶσι καὶ καλύψῃ ἡ γνῶσις τὴν γῆν, καθὼς τὰ ὕδατα καλύπτουσι τὴν θάλασσαν.

Αἱ ιδέαι λοιπὸν ἀποφεύγουσι τὴν στασιμότητα καὶ τὴν ἀκίνησίαν, ὡς ἡ ζωὴ τὸν θάνατον, διότι καὶ τὰ λιμνάζοντα ὕδατα σήπονται καὶ γίνονται πρόξενα θανάτου. Ὑπεραγαπῶσαι δὲ τὴν ἀκίνησίαν, τὴν περιήγησιν καὶ τὴν περιστροφὴν ἀποφεύγουν τὴν ἀδράνειαν, τὴν νωθρείαν καὶ τὸν περιορισμόν.

Εἶναι τῷ ὄντι παράδοξον, εἶναι θαυμαστὸν πῶς αἱ ιδέαι μορφώνονται, διαπλάττονται καὶ μεταδίδονται. Πῶς ὁ λόγος ὁ προφορικὸς συλλαμβάνεται, κυρφορεῖ καὶ γεννᾷ ἄλλον λόγον, ὡς τὸ δένδρον τὸν καρπὸν, ἢ ὁ σῖτος ὁ ἀγαθὸς ὁ πεσὼν ἐπὶ καλῆς καὶ γονίμου γῆς ἀποδίδει καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.

Τοῦτο συνιδόντες σοφοὶ τινες καὶ εὐσεβεῖς ἄνδρες, τὴν

τάσιν, λέγω, τῆς αὐξήσεως καὶ μεταδόσεως ἣν ἔχουσιν αἱ ἰδέαι, συνέστησαν τὴν ὄντως ἀξιοθαύμαστον ἐκείνην Βρεταννικὴν καὶ Ἀλλοδαπὴν Βιβλικὴν Ἑταιρίαν.

Η ΒΡΕΤΤΑΝΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗ ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΥΤΗΣ.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην Ἑταιρία, — μεθ' ὅλων τῶν σχετικῶν ἢ ἀνεξαρτήτων κλάδων, παραρτημάτων καὶ συνεταιριῶν αὐτῆς, σχηματιζόντων ἐν ὅλοις 5,711, τμημάτων καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, — εἶναι, μὲ δύο λέξεις, ἴδρυμα πρὸς διάδοσιν τῆς Βίβλου, ἢ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἄνευ σχολίων καὶ ἐρμηνειῶν, ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἐκτὸς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ συντηρούμενον ὑπὸ ἐκουσίων καὶ αὐτοθελήτων συνεισφορῶν καὶ κληροδοτημάτων.

Τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Θεοῦ ἐκδίδουσα ἡ Ἑταιρία εἰς βιβλία ἐπιμελῶς καὶ ἀφθόνως ἐκτετυπωμένα καὶ στερεῶς δεδεμένα πωλεῖ αὐτὰ ἐν ταῖς διαφόροις Βιβλικάῃς αὐτῆς Ἀποθήκαις ἐγκαθεσταμέναις καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς οἰκουμένης, καὶ διὰ μέσου βιβλιοπωλῶν περιφερομένων εἰς ὅλα τὰ κράτη τοῦ κόσμου, εἰς τιμὴν εὐθηνολογίαν. ἔχει δὲ καὶ ἐκδόσεις διαφόρων εἰδῶν καὶ τιμῶν ὠρισμένων διὰ τὰς διαφόρους τάξεις τῆς κοινωνίας, πολλάκις δὲ προσφέρει αὐτὰ καὶ δωρεὰν εἰς ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς εὐσεβεῖς. Ἀπαντες δὲ οἱ ἄνθρωποι θαυμάζουσι τὴν κομψότητα τοῦ τύπου, τοῦ χάρτου, τὴν στερεότητα τοῦ δεσίματος καὶ τὴν ἄκραν εὐθήνιαν τῶν βιβλίων τούτων καὶ πολλάκις οἱ ἀπλούστεροι καὶ ἀπειρόκαλοι ἐκφέρουσι παρατηρήσεις δισταγμοῦ καὶ ὑπονοίας. Ἀλλὰ μόνος ὁ ἀληθὴς σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἡ ἀγαθοεργία καὶ ὄχι τὸ κέρδος.

Συνέστη δὲ κατὰ τὸ 1804 ὑπὸ εὐσεβῶν τινων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Ἀγγλίας πρὸς τὸν μόνον σκοπὸν τοῦ νὰ θέσωσι τὰς Ἱερὰς Γραφὰς εἰς τὰς χεῖρας τῶν διαφόρων λαῶν καὶ ἔθνων τῆς οἰκουμένης μεταπεφρασμένας εἰς τὴν ἰδίαν ἐκάστου ἔθνους γλῶσσαν. Σκοπὸς δ' αὐτῆς εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου. — «Πορευθέντες λοιπὸν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη», — καὶ τῆς εὐαγγελικῆς Ἀγάπης, — «ὕπαγε καὶ σὺ κάμνε ὁμοίως». Τοιαύτη εἶναι ἡ ὑψηλὴ χριστιανικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ αὐτῆς ῥήτρα.

Ἀλλὰ πῶς συνελήφθη καὶ ἐκυοφόρησεν ἡ ιδέα αὕτη;

Ἴδου πῶς ἐν συντόμῳ.

Μικρά τις κόρη Οὐαλὶς ἔχουσα μὲν πόθον μεγάλον θρησκευτικόν, ἀλλὰ μὴ εὐποροῦσα, ὥς οὐσῶν ὀλίγων τότε τῶν οὐαλικῶν Βίβλων, ὅπως ἀγοράσῃ μίαν Βίβλον, συνηντήθη ἐνίστε, κατὰ τὸ 1804 ὑπὸ τοῦ ἐκ Βάλης, πόλεως τῆς Οὐαλίας, κυρίου Καρόλου, βαδίζουσα συνεχῶς τὴν ἀπόστασιν ἑπτὰ μιλίων, ὥς νὰ εἴπωμεν ἀπὸ Πειραιῶς μέχρις Ἀθηνῶν, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἀναγινώσκουσα εἰς τι Κυριακὸν σχολεῖον τὴν προηγεμένην αὐτῆς Βίβλον ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς, διότι ἡ καθίδρυσις τῶν Κυριακῶν σχολείων ἔγεινε σχεδὸν ταυτοχρόνως μετὰ τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, τῶν μὲν κατὰ τὸ 1802, τῆς δὲ κατὰ τὸ 1804. Οὕτω συμβαίνει πάντοτε· μία καλὴ ιδέα ἢ καλὴ πρᾶξις νὰ παράγῃ ἄλλην καλὴν ιδέαν ἢ καλὴν πρᾶξιν καὶ τὰν ἀπαλιν. Πόσον ὀλίγον ὅμως ἐφαντάσθη ἡ κορασὶς αὕτη ὅτι τὸ περιστατικὸν τοῦτο θὰ ἐγένετο ποτὲ σχόλιον ἐπαίνων, ἢ ἔμελλε νὰ παρακινήσῃ τὸν ἐνθερμον ζηλωτὴν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ τὸν κύριον Κάρολον νὰ ὑπάγῃ ἐξεπίτηδες εἰς Λονδῖνον πρὸς ἀναζήτησιν οὐαλικῶν Βίβλων.

Ὅτε ἡ ιδέα αὕτη ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ πνέοντος ζεφύρου ἔκαμε πτερὰ καὶ ἐπέταξεν ὥς πολύφαις καὶ ταχύπτερος φήμη εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς. Ἐλαβεν ὑπόστασιν καὶ

ἐγονιμοποίησεν ἐν τῇ εὐφρεΐ κεφαλῇ τοῦ τότε ἀξιοσεβάστου Ἰωσήφ Χύσου ἐνὸς ἐκ τῶν πρωτοβούλων ἰδρυτῶν τῆς Ἑταιρίας ἐκείνης. Διατὶ νὰ μὴ ἰδρύσωμεν, ἐσυλλογίσθη ὁ σεβάσμιος οὗτος κληρικός, Ἑταιρίαν πρὸς ἀποστολὴν Βίβλων εἰς Οὐαλίαν; Ἐὰν δὲ εἰς Οὐαλίαν, διατὶ ὅχι καὶ εἰς Ἀγγλίαν; καὶ ἐὰν εἰς Ἀγγλίαν, διατὶ ὅχι καὶ εἰς Εὐρώπην; καὶ ἐὰν εἰς Εὐρώπην, διατὶ ὅχι καὶ εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης;—Τοιοιυτοτρόπως ἐσκέφθη ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος κληρικός, καὶ τοιοιυτοτρόπως ἐξυφάνθησαν κατὰ σειρὰν ὡς ἄλυσις αἱ ιδέαι του διαδεχθεῖσαι ἢ μία τὴν ἄλλην, ἕως ὅτου πραγματικῶς ἔλαβον σάρκα καὶ ἐγέννησαν τὸ ἱδρυμα τοῦτο. Ὁ ἐλάχιστος κόκκος τοῦ σινάπεος ἐρρίφθη, ἐρριζοβόλησεν, ἐφύτρωσεν, ἠϋξήθη, ἐξετάθη καὶ ἐκάλυψε σχεδὸν ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου. Τὸ γεγονός τοῦτο ἐνὸς ἐπιμελοῦς καὶ εὐσεβοῦς κορασίου, βαδίζοντος τὸ διάστημα ἐπτὰ μιλίων ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος ὅπως λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ ἀκροασθῇ τῆς περιποθήτου αὐτῆς Βίβλου, ἔγεινεν αἰτία νὰ συστηθῇ ἡ Ἑταιρία καὶ ἤδη νὰ ἐκδίδῃ ἐκ τῶν πιεστηρίων αὐτῆς τὸ θαυμάσιον καὶ σημαντικὸν ποσὸν 76,000,000 ἀντιτύπων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, κατ' ἕτος, καὶ νὰ διασκορπίζῃ καθ' ὅλον τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος τῆς ὑδρογείου ἡμῶν σφαίρας εἰς σχεδὸν 300 ζώσας γλώσσας καὶ διαλέκτους τῶν κυριωτέρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Πολυννησίας. Ὡστε δὲν ὑπάρχει πλέον φόβος σήμερον νὰ ἐκλείψῃ ἢ ἀπολεσθῇ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Ἰωσία Βασιλέως τοῦ Ἰούδα, καθ' ὃν καιρὸν τὸ βιβλίον τοῦ νόμου ἀπολεσθὲν εὐρέθη ὑπὸ τοῦ Χελκίου τοῦ μεγάλου ἱερέως παρερριμμένον καὶ σκωληκόβρωτον ἐν γωνίᾳ τινὶ καὶ παραβύστῳ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς τούτοις ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία, διὰ τῆς μεταφράσεως

τῆς Βίβλου εἰς τε τὰς γραφομένας καὶ εἰς τὰς ἀγράφους καὶ ἀναλφαβήτους γλώσσας τῆς ὑψηλίου, παρέσχε καὶ τὸ μέσον τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ἐν τοῖς βιβλίοις, ἵνα μὴ ἀπολεσθῶσιν αὐταὶ καθ' ὁλοκληρίαν, ὥς τοῦτο συνέβη εἰς πολλὰς γλώσσας Πάρθων, Μήδων καὶ Ἑλαμιτῶν διαμνημονευόμενας ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τὰς ὁποίας καὶ ὠμίλησαν οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, — τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἕτερος λόγος ἰσχυρὸς προτρέπων καὶ ἐνθαρρύνων τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν ὀμιλουμένην Ἑλληνικὴν, διότι πρῶτοι οἱ ἀπόστολοι ἔκαμαν τὴν ἀρχὴν καὶ μᾶς ἔδωσαν τὸ καλὸν παράδειγμα, καὶ περὶ τῶν ὁποίων γλωσσῶν δὲν ἠξεύρομεν ἡμεῖς ὁποῖαί τινες ἦσαν καὶ ποῖαν σχέσιν εἶχον πρὸς τὰς σημερινάς.

Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας δὲν ἦτο νὰ ἐκδώσῃ τὴν Βίβλον εἰς τὰς πρωτοτύπους γλώσσας εἰς ἃς ἐγράφη, καθὼς διατείνονταί τινες. Ἀλλως ὁποῖα θὰ ἦτον ἡ προσγινομένη ψυχικὴ ὠφέλεια εἰς τὰ ἔθνη; Νὰ κάμωσιν ὥστε νὰ λησμονήσουν ὅλα τὰ ἔθνη τὰς ἑαυτῶν γλώσσας καὶ νὰ ἐκμάθωσι τὴν Ἑβραϊκὴν ἢ τὴν Ἑλληνικὴν; — διότι εἰς αὐτὰς μόνον τὰς δύο γλώσσας ἐγράφη ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἦτο τοῦτο ἀποχρῶσα αἰτία καὶ ἐπαρκὴς σκοπός; Ναὶ μὲν, εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτον, ἐάν ποτε κατωρθοῦτο νὰ ἐγίνετο πᾶσα ἡ γῆ μιᾶς γλώσσης καὶ μιᾶς φωνῆς, ἀλλὰ δὲν ἔδοξεν οὕτω τῷ Θεῷ, ἀλλ' οὔτε ἀνθρωπίνως τοῦτο δυνατὸν εἶναι οὔτε κατορθωτόν.

Ἀλλως τε καὶ διατί νὰ μὴ φροντίσῃ ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία νὰ διαδώσῃ τὰς Γραφὰς εἰς τὴν ἑαυτῆς γλῶσσαν, καὶ νὰ κάμῃ ὥστε ὅλα τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ νὰ ἐκμάθωσι τὴν Ἀγγλικὴν, — διότι τότε βεβαίως θὰ ἐφαίνετο ὅτι ἕκαστον ἔθνος θὰ εἶχεν ἀποστολήν τινα φίλαυτον καὶ ἐπιβλη-

τικὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, — τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει δικαίως· διότι ὅλα τὰ ἔθνη πρέπει νὰ ᾔναι φίλα καὶ ἀδελφὰ καὶ ἴσα πρὸς ἄλληλα καὶ νὰ ἀμιλλῶνται μόνον πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν φιλοφροσύνην καθὼς καὶ τὰ ἄτομα. Ἐκτὸς δὲ ὅτι δὲν θὰ κατωρθοῦτο ποτὲ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ παγκόσμιός τις γλῶσσα, — τούναντίον θὰ ὑπέκαιε τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀντιζηλίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ θὰ ἔκαμνον καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ καὶ οὕτω θὰ ἐξουδετεροῦτο ὁ σκοπὸς τῆς ὑπερισχύσεως μιᾶς γλώσσης, καθὼς συνέβη καὶ θὰ συμβαίνη ἀείποτε ἡ μεταίωσις πάσης βιαίας καὶ καταδυναστικῆς κοσμοκρατορίας. Πρῶτον πρέπει νὰ πεισθῶσι καὶ νὰ παραδεχθῶσιν οἱ ἄνθρωποι τὸ καλὸν οἴκοθεν εἴτε γλῶσσα εἶναι εἴτε θρησκεία εἴτε πολιτική. Ἀλλὰ νὰ μὴ ἐπιβάλληται. Ἄλλως θὰ παρουσιάζεται πάντοτε ἡ αὐτὴ δυσχέρεια, ἣν δισχυρίζονται μὲν τινες, καὶ ἕτεροι δὲν στέργουν τοῦ νὰ διαδοθῶσιν αἱ Ἱεραὶ Γραφαὶ εἰς τὰς ἀρχετύπους γλώσσας. Ὅχι! πῶποτε δὲν ὑπῆρξε τοιοῦτος φίλαυτος καὶ ἐπιβλητικὸς ὁ σκοπὸς τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας, ἀλλ' οὐδὲ τὸν δισχυρίσθη ποτέ. Ὁ ἀληθοῦς δ' αὐτῆς σκοπὸς εἶναι καὶ θὰ ᾔναι ἡ πραγματικὴ καὶ αὐθόρμητος εὐχαρίστησις τὴν ὁποίαν ἐνδομύχως αἰσθάνεται πᾶς ἕκαστος ἀληθὴς καὶ κοσμοπολιτικὸς χριστιανὸς νὰ πράττῃ τὸ καλὸν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀδιακρίτως φυλῆς ἢ θρησκευματος, ὁρμώμενος μόνον ἐκ τοῦ χριστιανικοῦ αἰσθήματος καὶ καθήκοντος τῆς ἀ γ ά π η ς· καὶ ἵνα πραγματοποιήσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ νὰ διαδοθῇ καὶ κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ὡς διαρρήδην εἶπε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, — « Ὑπάγετε εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν », — ἵνα ἅπασα ἡ οἰκουμένη ἀποδῇ μία ποίμνη, καθὼς εἶναι εἷς ποιμὴν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Εἶναι ὅμως παράδοξον νὰ ἀκούῃ τις τὸν παράλογον συλ-

λογισμὸν τινῶν ἀνθισταμένων εἰς τὸ καλὸν τοῦτο ἔργον ἔχοντα οὕτως αὐτολεξεί: — «Ἀλλὰ διατί νὰ στέλλωσι τὸ εὐαγγέλιον εἰς ἡμᾶς; Ἡμεῖς τὸ ἔχομεν παρ' ἡμῶν τὸ ἔλαβον οἱ ἴδιοι. Ἄς ὑπάγουν νὰ τὸ διαδώσωσιν ἢ καὶ νὰ τὸ κηρύξωσι μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν, ἡμεῖς εἴμεθα Χριστιανοί.»

Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ἔχουσι δικαίωμα νὰ καταφέρωνται οὕτω, διότι ἡ διάδοσις ἢ τὸ κήρυγμα δὲν γίνεται καταναγκαστικὸν ἢ ἐπιβλητικόν, ἀλλ' ἐκούσιον καὶ οἰκαιοθέλές. Ὅστις θέλει, ἀγοράζει τὸ Εὐαγγέλιον, ἢ ὅστις θέλει ἀκούει τὸ κήρυγμα, δὲν γίνεται οὐδεμία βία, ἀλλ' οὐδὲ πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἡ σιωπή· ἀπ' ἐναντίας ὁ λόγος εἶναι ἐλεύθερος καὶ δὲν πρέπει οὔτε νὰ βιάζῃ ἀλλ' οὔτε νὰ δεσμεύηται. Καὶ δὲν ἀποροῦμεν διότι μεταχειρίζονται τὸν παράλογον τοῦτον συλλογισμὸν ἢ μᾶλλον παραλογισμὸν ἄνθρωποι ἀγράμματοι καὶ ἀδαεῖς, ἀλλ' εἶναι ἀσυγχώρητος εἰς λογίους καὶ εὐπαιδεύτους τοὺς ὁποίους συχνάκις ἀκούομεν νὰ ποιῶνται χρῆσιν αὐτοῦ. Πρέπει οὗτοι νὰ ἐξετάσωσι πρῶτον ἐὰν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι καλὸν ἢ κακόν. Καὶ ἐὰν μὲν εἶναι καλόν, εἶναι καλὸν καὶ εἰς τοὺς ἀγρίους καὶ εἰς τοὺς ἡμέρους· ἐὰν δὲ εἶναι κακόν, εἶναι κακόν καὶ εἰς τοὺς ἡμέρους καὶ εἰς τοὺς ἀγρίους. Δὲν εἰσχωρεῖ ἐνταῦθα οὐδεμία σοφιστεία. Ὅμιλοῦμεν περὶ τοῦ ἀπολύτως καλοῦ, καὶ περὶ τοῦ ἀπολύτως κακοῦ, καὶ οὐχὶ περὶ τοῦ σχετικῶς καλοῦ ἢ κακοῦ.

Ἀλλ' ἡ ζηλοτυποῦσι διὰ τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον γίνεται ἢ τὸ μισοῦσι. Καὶ ἂν μὲν πράγματι ζηλοτυποῦσι, τίς ἐμποδίζει αὐτοὺς νὰ κάμωσι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως; Ἀλλ' ὅχι, ἐδῶ δὲν εἶναι ἅγιος καὶ ἐπὶ καλοῦ ὁ ζῆλος αὐτῶν, ἀλλ' ὁ ζῆλος καὶ ὁ φθόνος τοῦ Σατανᾶ, ὅστις δὲν εὐχαριστεῖται εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ πλησίον, ἀλλὰ προσπαθεῖ παντὶ σθένει νὰ τὸν κάμῃ δυστυχῇ καὶ ὅμοιον ἑαυτοῦ. Τὸ τρόπαιον τοῦ δι-

καίου οὐκ ἔῃ με καθεύδειν, λέγει ὁ Σατανᾶς. Ἐδῶ εἶναι ἡ πληγὴ καὶ ἡ κακιδαιμονία τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται τινες κατατρώγουσαν ὡς σκώληξ τὰ σπλάγχνα αὐτῶν, διὸ καὶ δὲν ἔχουσι σπλάγχνα. Ἄς τὸ διαδώσωσι μεταξὺ τῶν ἀγρίων καὶ εἰδωλολατρῶν λέγουσι. — Τί, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἐμὲ νὰ κάμω τὸ καλὸν εἰς ὃν τινα θέλω, εἰς ξένον ἢ εἰς φίλον, εἰς συγγενῇ ἢ ἀλλότριον; Δὲν εἶμαι ἐγὼ κύριος τῆς ἐμῆς περιουσίας ἢ ἀγαθοεργίας; Ὅποιος ὅμως συλλογισμὸς, ὁποῖα οἰκτρὰ καὶ ἐκ προκαταλήψεως ἀπάτη! Ὅχι, λέγουσι, δὲν πρέπει νὰ βοηθήσῃς τὸν φίλον σου καὶ οἰκεῖον, διότι εἰς τοῦτο σχεδὸν ἀπολήγει ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ τὸ ὁμολογήσωσι καθαρὰ καθαρά. Τοῦτο θὰ ἐφαινετο ὡς τὸν κακὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον ὅστις θὰ εἶχε μὲν τὸ ἐλεύθερον νὰ ψωμίζῃ τὸν ξένον καὶ ἀλλότριον, ἀλλὰ θὰ ἄφινε τὸν φίλον καὶ οἰκεῖον νὰ ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς πείνης! Ἀριστος τῷ ὄντι συλλογισμὸς, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸν ἐφαρμόσωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ νὰ μὴ τὸν ἐπιβάλωσιν εἰς ἄλλους, — διότι οἶκον ἀρχίζει πᾶν καλόν. Ἐὰν εἶναι καλὸν νὰ διαδοθῇ τὸ Εὐαγγέλιον, κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Χριστοῦ, εἰς ὅλην τὴν κτίσιν, πρέπει νὰ χαίρωμεν καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα ὡς καλοὶ Χριστιανοί, ἂν τοῦτο γίνεται καὶ μεταξὺ ἡμῶν. Καὶ ἂν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ κάμνωμεν, διότι δὲν ἔχομεν τὰ μέσα, τοῦλάχιστον δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζωμεν ἐκείνους ὅσοι ἔχουν καὶ τὰ μέσα καὶ τὴν καλὴν θέλησιν νὰ τὸ κάμνωσιν. Ὅσοι δὲ καταφέρονται καὶ χαιρεκακοῦσιν εἰς τοῦτο ἢ ἀνθίστανται εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τὸ καλὸν δὲν εἶναι παρ' αὐτοῖς, ὅτι δὲν εἶναι ἀληθινοὶ Χριστιανοί, ἀλλὰ μάλιστα μισόκαλοι καὶ μισόχριστοι.

Ἡ ἀγάπη λοιπὸν τοῦ καλοῦ καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου ἦσαν τὰ μόνα ἀληθῆ ἐλατήρια, καὶ αἱ μόνα μεγάλαι αἰτίαι τῆς συστάσεως τῆς Βρεττανικῆς καὶ Ἀλλοδαπῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας καὶ ὄχι πλάγιος, φίλαυτος,

ἡ χαμαιῖζηλός τις σκοπός. Τὸν ὑψηλὸν τοῦτον σκοπὸν δὲν τὸν ἰδιοποιεῖται εἰς ἑαυτὴν ἀποκλειστικῶς ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρία, ἀλλ' οὐδὲ μονοπώλιον τὸν ἔκαμεν. Ἐκαστον ἔθνος ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαθιδρύσῃ Βιβλικὴν Ἑταιρίαν, καθὼς εἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι εἶναι πολλαὶ τοιαῦται ἑταιρίαι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἐργαζόμεναι ἀνεξαρτήτως ἢ καὶ συμβοηθητικῶς μετ' ἀλλήλων. Εἶθε δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος, καὶ ἡ ἡμετέρα Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος νὰ ἡμιλλᾷτο ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τούτου ἔργου καὶ νὰ ἐσχημάτιζε τοιαύτην Ἑταιρίαν ἢ καὶ νὰ συνειργάζετο μετ' ἄλλων, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀδελφότητι χριστιανικῇ, ὅπως προάξῃ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου καὶ μὴ καθυστερώμεθα τῆς θείας ταύτης παρακαταθήκης, ἀλλ' οὐδὲ καὶ νὰ ἐμποδίσωμεν ἢ νὰ φθονήσωμεν τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον ἄλλοι κάμνουν εἰς ἡμᾶς ἢ ὑπὲρ ἡμῶν· μάλιστα σήμερον ὅτε ἔγειναν τόσοι φιланθρωπικοὶ καὶ γραμματολογικοὶ σύλλογοι, ἃς συστηθῇ καὶ ἐν Ἀθήναις μία Βιβλικὴ Ἑταιρία, ἣν κέκτηνται ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ῥώμη ἢ ἐστία τοῦ παπισμοῦ.

Τὰ ἐκ τῆς Βρεττανικῆς καὶ τῆς Ἀλλοδαπῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἀπορρέοντα καλὰ ἐφ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν εἶναι ἄπειρα καὶ ἀναρίθμητα.

Εὐθὺς μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Βιβλικῆς ταύτης Ἑταιρίας καὶ ἔτι προγενεστέρως, πολλαὶ ἄλλαι χριστιανικαὶ Ἑταιρίαι ἐγκαθιδρύθησαν καὶ ἰδίως Ἑταιρίαι Ἱεραποστολικάι καὶ φιλανθρωπικάι πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ ἀγαθοποίησιν εἰδωλολατρῶν, Μωαμεθανῶν, Ἑβραίων καὶ ἄλλων ἔθνων. Αἱ Ἑταιρίαι αὗται ἐξαπέστειλαν πλείους ὅσους ἄνδρας εὐσεβεῖς, ὅπως κηρύξωσι καὶ διαδώσωσι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον θάνατον μαρτυρικόν. Καὶ ὅχι μόνον μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν εἰργάσθησαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν χριστιανικῶν ἔθνων.

Πολλὰ ἔθνη εἰδωλολατρικὰ ἐπεστράφησαν εἰς τὸν χρι-

στιανισμόν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων Ἑταιριῶν. Σχεδὸν ἅπασαι αἱ Σανδουϊκαὶ νῆσοι ἢ ἡ Πολυννησία ἐδέχθησαν οὕτω τὸν Χριστόν. Εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὴν Σιάμην, εἰς τὴν Ἰαπωνίαν πλεῖστοι ὅσοι ἡσπάσθησαν τὸν χριστιανισμόν καὶ μακαρίζουσι τὰς φιλανθρωπικὰς καὶ ἱεραποστολικὰς ταύτας Ἑταιρίας. Μυριάδες ἐπὶ μυριάδων Εὐαγγελίων καὶ Ἱερῶν Γραφῶν διενεμήθησαν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν· καὶ μάλιστα πολλὰ τῶν νεοφύτων τούτων ἔθνων συνεισφέρουσιν ἤδη ἀδρῶς ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς διαδόσεως τῶν Ἱερῶν Γραφῶν καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἡμεῖς δὲ τί κάμνομεν οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐπὶ τῷ ἀρχετύπῳ ἡμῶν χριστιανισμῷ καὶ δὴ καὶ ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ; Ἀμεριμνοῦμεν, ἀπρακτοῦμεν καὶ τηκόμεθα ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ἀντιζηλίας καὶ προβάλλομεν παντοῖα ἐμπόδια καὶ δυσχερείας εἰς τὴν πώλησιν καὶ τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν. Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν εἴμεθα ὡς οἱ πονηροὶ ἐκεῖνοι Φαρισαῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες οὔτε αὐτοὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν ἄφινον.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἡμετέραν πατρίδα μ' ὅλα τὰ προσκόμματα ταῦτα ἐπροξενήθησαν πολλὰ καλὰ πράγματα ἐξ αἰτίας τῆς Βιβλικῆς ταύτης Ἑταιρίας καὶ πολλῶν ἄλλων ἀγαθοεργῶν Ἑταιριῶν. Ἀπὸ τοῦ 1821 καὶ πρὸ μέχρι σήμερον ὑποθέτω, ὅτι πρέπει νὰ ἐπωλήθησαν, νὰ ἐδωρήθησαν ἢ ἄλλως πως νὰ διενεμήθησαν εἰς διαφόρους ἄνδρας, παῖδας καὶ κοράσια ὑπεράνω τῶν 200,000 ἀντίτυπα Παλαιῶν καὶ Καινῶν Διαθηκῶν ἢ μερῶν αὐτῶν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Μάλιστα, πολλάκις αἱ ἀνέκαθεν κυβερνήσεις τῆς Ἑλλάδος εὐγνωμονοῦσαι ἐξέφρασαν τὰς εὐχαριστίας αὐτῶν εἰς τοὺς διαφόρους δωρητὰς καὶ ἐπιτρό-

πους τῶν Βιβλικῶν τούτων Ἑταιριῶν ἐμψυχώσασαι οὕτω καὶ ἐνθαρρύνασαι τὸ ἔργον αὐτῶν.

Καὶ μέχρι σήμερον διερχόμενός τις τὰ διάφορα σχολεῖα τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος θὰ εὕρη σω-
ροὺς Καινῶν Διαθηκῶν ἐρριμμένους φύρδην μίγδην εἰς πολ-
λὰς γωνίας αὐτῶν δωρηθέντας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μακα-
ρίτου Κυβερνήτου μέχρις Ὁθωνος.

Πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, διότι ἡ ἀναγνώρισις τῆς
εὐεργεσίας εἶναι τεκμήριον ἀγαθῆς καὶ εὐγνώμονος ψυχῆς,
ὅτι πολλὰ χάριτες καὶ εὐεργεσίαι ἐπεδαφιλεύθησαν εἰς ἡμᾶς
ιδίως τοὺς Ἕλληνας, παρὰ τῶν διαφόρων εὐεργετικῶν τού-
των ἑταιριῶν τῆς τε Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, καὶ περισσό-
τερον ἴσως παρὰ εἰς τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς οἰκουμένης.

Ἔτι καὶ σήμερον δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον τὸ ἔργον
τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλλάδι. Σχεδὸν 2,000 ἀντίτυ-
πα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης πωλοῦνται κατ'
ἔτος εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας αὐτῆς, μὲ ὅλας τὰς παρα-
κωλύσεις καὶ ἐμπόδια προερχόμενα ιδίως ἐκ τινων ὑπαλλή-
λων καὶ ὀλιγίστων κληρικῶν, καὶ τὴν ἀποθάρρυνσιν ἐνίων
Κυβερνήσεων καὶ Ἱερῶν Συνόδων τῆς Ἑλλάδος. Μ' ὅλα ταῦ-
τα ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος μετὰ ζήλου καὶ πόθου ἀγαπᾷ τὰ
Ἱερὰ ταῦτα Βιβλία, καὶ δίκην διψώσης ἐλάφου τρέχει
εἰς τὰ νάματα ταῦτα, ὅπως κορέσῃ τὴν δίψαν αὐτοῦ. Ὑ-
πάρχουν, λέγω, πολλοὶ Ἕλληνες, οἵτινες εὐγνωμόνως ἀνο-
μολογοῦσι καὶ διακηρύττουσι στεντορεία τῇ φωνῇ τὰς χά-
ριτας ταύτας τῆς Ἑταιρίας ἀπέναντι ὀλιγίστων καὶ οἰο-
νεὶ δακτυλοδεικτουμένων ἀντιφρονούντων καὶ ἀνθισταμένων.

~~~~~

Η ΒΙΒΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΑΥΤΗΣ.

Ὅπως ἐξετάσωμεν δεόντως τὸ ζήτημα τῆς Βίβλου, τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς πρέπει ν' ἀναπτύξωμεν τέσσαρα τινά.

Πρῶτον. Τί εἶναι ἡ Βίβλος ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ;

Δεύτερον. Τίς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς;

Τρίτον. Πῶς πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος;

Τέταρτον. Γενομένης καταληπτῆς τῆς Βίβλου διὰ μεταφράσεως, δύναται αὕτη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἑαυτήν· ἦτοι ἡ Βίβλος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν Βίβλον;

Καὶ πρῶτον. Τί εἶναι ἡ Βίβλος, ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ;

Ἡ Βίβλος, ἢ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ κεκανονισμένον σύνολον τῶν συγγραμμάτων τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, συνισταμένων ἐξ 66 βιβλίων· ἦτοι 39 ἀπαρτιζόντων τὴν Παλαιάν καὶ 27 τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ὁνομάσθησαν δὲ καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, διότι ἐγράφησαν ὑπὸ ἁγίων ἀνδρῶν κινουμένων καὶ ὁδηγουμένων ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Βίβλος ἐπομένως εἶναι ἡ μόνη πηγὴ τῶν πληροφοριῶν ἡμῶν περὶ τῶν ἀληθειῶν τῆς θρησκείας, τὰς ὁποίας οἱ χριστιανοὶ παραδέχονται ὡς ἀποκεκαλυμμένας. Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ἀμεσωτέρα πηγὴ τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, μὴ ἐξαιρουμένης ὁμῶς καὶ τῆς Παλαιᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται διηνεκῶς παραπομπὴ καὶ ἥτις προϋποτίθεται ἐν τῇ Καινῇ.

Τὸ ἕξοχον τῶν διδασκαλιῶν τῶν βιβλίων τούτων ἐπιμαρτυρεῖ τὴν καθαρότητα καὶ τὸ ἀκήρατον τῆς πηγῆς αὐτῶν. Αἱ διδασκαλίαι αὗται γινώσκονται, καθὰ εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐὰν ᾔηται ἐκ Θεοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ τρόπου καὶ ἐκ τῆς προθέσεως ὑφ' ᾧ αὗται ἐκ-

φέρονται καὶ διδάσκονται. «Ὅστις λαλεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ, ζητεῖ τὴν δόξαν τὴν ἐδικήν του· ὅστις ὅμως ζητεῖ τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος, οὗτος εἶναι ἀληθὴς καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχει», εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ὅποια οὐράνιος ἀλήθεια ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν ἀδόλων χειλέων αὐτοῦ!

Παρατηρήσατε ὅλους ἐν γένει τοὺς θύραθεν ἢ κοσμικοὺς συγγραφεῖς καὶ φιλοσόφους ἐὰν ἐξέφρασαν ποτὲ τοιαύτας ἀληθείας. Ἀπεναντίας δὲ πόσον ἐθήρευον οὗτοι τὴν ἑαυτῶν δόξαν, καὶ πόσον αὐτοφίλαυτοι καὶ περιαυτολόγοι εἶναι! Ὁ Κομφούκιος, ὁ Ζωροάστρης, ὁ Πυθαγόρας καὶ αὐτὸς ὁ Λυκοῦργος ἐκόμπαζον ἐπὶ τῷ γένει καὶ τῇ καταγωγῇ αὐτῶν, καὶ ἄλλοι πάλιν αὐτοβούλως ἐθεοποίησαν ἑαυτούς. Οὗτοι ἐσχημάτισαν συστήματα θρησκευτικὰ καὶ νομοθεσίας ἐδικὰς των, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπερηφανεύοντο καὶ ἐκόμπαζον ὡς εὐφυεῖς.

Ἡ Γραφή, ὅμως, οὐδαμοῦ ὑποδεικνύει τοιαύτην ἀλαζονείαν καὶ περιαυτολογίαν. Οὐδαμοῦ ὑπάρχει αὐτόβουλος θέλησις, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας συστολή καὶ ὑπεκφυγὴ προερχομένη ἐκ συναισθήσεως ἀνικανότητος καὶ ἀτελείας. Οἱ πλεῖστοι τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων ἦσαν ἀπλοῖκοι ἄνθρωποι, βοσκοὶ, ποιμένες, ἀλιεῖς καὶ χειρώνακτες καὶ τοὺς ὁποίους τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνίσχυσε καὶ ἀνέδειξεν αὐτοὺς διδασκάλους, προφήτας καὶ ἀποστόλους. «Ὑπαγε», λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν, «πρὸς τὸν Φαραώ». Ὁ δὲ προφασίζεται ἀνικανότητα καὶ ἀτέλειαν φυσικὴν.

«Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη σὲ κατέστησα, λέγει εἰς τὸν Ἰερεμίαν», ὁ δὲ προφασίζεται, ὅτι εἶναι παιδίον.

«Ἐγὼ ἀπ' ἑμαυτοῦ δὲν ἦλθον, ἀλλ' εἶναι ἀληθινὸς ὁ πέμψας με», λέγει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἄλλα πολλὰ χωρία ἐπιμαρτυροῦντα τὸ αὐτό.

Ἡ διδασκαλία αὐτῆς ὑπερβαίνει πάντα συλλήβδην τὰ ἄλλα συγγράμματα κατὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν πρακτι-

κὴν χρησιμότητα. Αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου, ἐπικατοπτρίζουσα τὰ ἐνδόμυχα αὐτοῦ διανοήματα καὶ τὰς κρυφίας αὐτοῦ βουλὰς. Ποῖον ἄλλο βιβλίον ἀνθρώπινον ἡδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τοῦτο; Οὐδεὶς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε ἐδίδαξε τοιαύτας ὑγιεῖς καὶ ἀνθρωποσωτηρίους διδασκαλίας, — οἷαι ἐμφαίνονται ἐν ταῖς Γραφαῖς, ἐξασκοῦσαι τοιαύτην ἀγαθοποιὸν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, παρηγοροῦσαι καὶ ἀναζωογονοῦσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν. — καὶ τοῦτο δύναται πᾶς τις νὰ γνωρίσῃ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πείρας, καὶ ὅστις κάμνει προσωπικὴν ἐφαρμογὴν τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δεύτερον. Τίς ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Βίβλου; Ἵνα δὲ σαφέστερον διευκρινήσωμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Βίβλου, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ προβῶμεν ἐν βῆμα περαιτέρω καὶ νὰ διασαφηνίσωμεν τὸν σκοπὸν τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς.

Ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἐγκαταλελειμμένος ἐντελῶς εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, ἀκολουθεῖ τὰς ὁρέξεις καὶ ὁρμὰς τῆς φύσεως αὐτοῦ. ἀμελεῖ δὲ ἐντελῶς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἡθικῶν καὶ διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ὅπως δὲ ἀξιωθῇ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἦτον ἐπάναγκες νὰ διδαχθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, πρῶτον, περὶ τῶν μεταχειρισθησομένων μέσων πρὸς τὴν θείαν ταύτην ἀποκάλυψιν, καθὼ ἀφινόμενος ἐντελῶς εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του πῶποτε δὲν θὰ ἀνεκάλυπτε τὰ μέσα ταῦτα· καὶ δεύτερον, ὅπως αἱ ἡθικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ἰσχυροποιηθῶσι καὶ στερεωθῶσιν, ἵνα δυνηθῇ νὰ διοικήσῃ τὰς ἰσχυροτάτας αὐτοῦ φυσικὰς ὁρμὰς.

Σκοπὸς λοιπὸν τῆς ἀποστολῆς τῆς Βίβλου ταύτης τῆς ζωῆς ἦτο νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς συναίσθησιν τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ τοῦ νὰ περιστείλῃ οἰκθὲν τὴν ῥοπὴν ταύτην ἣν ἔχει πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν, ὅπως σπεύσῃ

νὰ διαφωτισθῇ ἐκ τῆς θείας πηγῆς καὶ νὰ σώσῃ ἑαυτὸν ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν φυσικῶν αὐτοῦ τάσεων ἥτοι τῆς ἁμαρτίας. Καθότι ὁ φυσικὸς καὶ ἐγκόσμιος ἄνθρωπος κήδεται μὲν εἰς ἄκρον καὶ μάλιστα περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ἀπολαύσεις καὶ τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, περὶ δὲ τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ συμφερόντων καὶ τῆς μετὰ ταῦτα ζωῆς οὐδὲν μεριμνᾷ, οὐδὲν τυρβάζεται.—Οὐ φροντὶς Ἰπποκλείδῃ.—Ὁ λόγος λοιπὸν τοῦ Θεοῦ, ἥτοι ἡ ἀποκάλυψις αὐτοῦ, ἔρχεται νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ νὰ χειραγωγήσῃ ὡς ὁ σταθερὸς φάρος, τὸν καταπεπονημένον καὶ θαλασσόπληκτον ναύτην, εἰς τὸν ἡρεμον καὶ ἀκύμαντον λιμένα τῶν προσδοκιῶν αὐτοῦ.

Οὐδὲν ἄλλο βιβλίον, ἐφ' ὅσον ἐγὼ γινώσκω, δύναται νὰ παραμηνύσῃ τὸν ἄνθρωπον· δύναται νὰ κατευνάσῃ τὰ πάθη καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ· καὶ νὰ χύσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ προσέτι νὰ μεταβάλλῃ καὶ μεταμορφώσῃ αὐτήν. Ἀνάγνωσε ὅποιονδήποτε θελκτικὸν βιβλίον· τὸ γλαφυρότατον τὸ ὁποῖον νὰ ἔγραψε ποτὲ ἀνθρώπινος μεγαλοφυΐα, τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Ὅμηρον ἢ ἄλλον τινὰ σημερινὸν ποιητὴν ἢ λογογράφον. Καὶ τί θὰ ἴδῃς ; Ἡ δεινότης, ἡ ρέουσα εὐφράδεια, ἡ τεχνήεσσα τὸρνευσις τοῦ λόγου, δύναται νὰ σὲ κατασαγηνεύσῃ ἢ νὰ σὲ κατακηλήσῃ· ὁ ῥυθμὸς καὶ τὸ μέτρον τῆς ποιήσεως καὶ τὸ ὕψος τῶν ιδεῶν δύναται νὰ σὲ καταγοητεύσῃ καὶ μάλιστα νὰ ἀνάψῃ ἐν σοὶ τὸ πῦρ τῆς οἰστρηλατήσεως, ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Δὲν συντρίβει τὴν καρδίαν, δὲν φέρει αὐτὴν εἰς ἀπόγνωσιν καὶ εἰς μετάνοιαν· δὲν ὑποδεικνύει εἰς τὸν θιασώτην τῆς σαρκὸς τὸ μάταιον καὶ πρόσκαιρον τῶν ἐγκοσμίων. Ἐνταῦθα ζῇ, καὶ ἐνταῦθα θνήσκει· περὶ μελλούσης ζωῆς καὶ ἀνταποδόσεως δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ιδέα.

Τέλος ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Βίβλου ταύτης εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ὑποδείξεως

τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐημερίας του καὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι σωτηρίας του, ἣν διὰ τῆς ἐπιγνώσεως μόνον τῆς Βίβλου ταύτης δύναται νὰ κατίδῃ καὶ ἀποκτήσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀκολουθῶν τὰς ὁδηγίας τοῦ Θεοῦ κατὰ γράμμα καὶ χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, καὶ ἐνταῦθα νὰ ζήσῃ εὐτυχῆς καὶ εὐδαίμων ὅσον οἶόν τε δύναται, καὶ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ μακαριότητα νὰ πρρασκευάσῃ. Ἡ Βίβλος, ἐνὶ λόγῳ, εἶναι ὁ ἥλιος ὁ θερμαίνων καὶ διαφωτίζων τὸν ψυχρὸν καὶ σκοτεινὸν τοῦτον κόσμον, ὁδηγοῦσα καὶ διευθύνουσα τὰ ἀβέβαια καὶ ἄστατα βήματα τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου περιπλανωμένου εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος.

Τρίτον. Πῶς πρέπει νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σκοπὸς οὗτος, δηλ. ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐημερία καὶ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι σωτηρία αὐτοῦ;

Τώρα ἡ μὲν Παλαιὰ Διαθήκη γεγραμμένη εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, ἡ δὲ Καινὴ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν πῶς ἠδύναντο αὗται νὰ συντείνωσιν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν σωτηρίαν ἐν γένει τῶν ἀνθρώπων σήμερον; Βιβλίον τοιοῦτον καὶ τοιαύτην ἔχον ἀποστολὴν ἐπέπρωτο ἄρα γε νὰ μένῃ ἀπρόσιτον καὶ ἀκατάληπτον καὶ οὕτως εἰπεῖν νεκρόν; Ἄν ὁ Θεὸς ἔχει νὰ διακοινώσῃ τι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ποῖον τρόπον καὶ ποίαν γλῶσσαν μεταχειρίζεται, ἵνα κάμῃ γνωστὸν τὸ θέλημά του; Στέλλει ἄρα βωβὸν τινὰ ἢ κωφάλαλον νὰ κάμῃ αὐτὸ γνωστὸν καὶ νὰ τὸ διατρανώσῃ; Ἡ μεταχειρίζεται τὸν προσφορώτερον τρόπον καὶ τὸν προφορικὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου στέλλων προφήτην τινὰ ἢ πεπαιδευμένον ἄνδρα ἢ ἀποκαθιστᾷ αὐτὸν τοῦτον διὰ τοῦ Ἀγίου αὐτοῦ Πνεύματος; Βεβαιότατα μεταχειρίζεται τὸν προσφορώτερον τρόπον καὶ τὸν προφορικὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου καὶ πέμπει ἄνδρα τινὰ ἢ καὶ ἄγγελον, ὁμιλοῦντα ὅμως τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνθρώπου. Παράδοξον τῷ

ὄντι θὰ ἐφαίνετο νὰ ἔστελλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον λαλοῦντα μὲν γλῶσσαν ἀγγελικὴν καὶ θεϊαν ἀλλ' ἄγνωστον καὶ ἀκατάληπτον εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τότε ποῖος θὰ ἦτον ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ Θεοῦ; Πῶς θὰ ἐγνωστοποιεῖ τὰς βουλὰς αὐτοῦ; Ἀπ' ἐναντίας ἀναγινώσκομεν ὅτι ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν, «στόμα πρὸς στόμα καὶ φανερώς» — δηλαδή διὰ λέξεων σαφῶν καὶ εὐλήπτων καὶ, — «οὐχὶ δι' αἰνιγμάτων», ἢ λέξεων γριφωδῶν δυσνοήτων καὶ ἀκαταλήπτων. Ὁ Θεὸς ἐλάλησε διὰ τῆς Βίβλου τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ὠμίλουν καὶ ἐνόουν οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ παλαιᾷ οἰκονομίᾳ καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν τῇ νέᾳ. Ἡμεῖς ὅμως σήμερον, ἦτοι ὁ ἀπλοῦς λαὸς, καὶ τὰ ἔθνη, δὲν γνωρίζομεν ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ταύτας. Τί λοιπὸν πρέπει νὰ γείνη; Νὰ μένη ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀργὸς καὶ ἀπρακτος; Δὲν πρέπει ἄρα γε νὰ μεθερμηνευθῇ οὗτος, ἵνα γείνη γνωστὸν καὶ καταληπτὸν τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἄλλους; Καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ὁψέποτε ὠμίλησεν εἰς μίαν γλῶσσαν εἰδικὴν εἰς λαόν τινα, δὲν πρέπει ἄρα γε νὰ γνωρίσωσι τοῦτο καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἢ μεταγενέστεροι λαοί; Πῶς ἄλλως θὰ γείνη καταληπτὸν τὸ θέλημα Αὐτοῦ; Εἶναι μωρία λοιπὸν νὰ φρονῶμεν ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν πρέπει νὰ μεθερμηνεύηται εἰς τὴν λαλουμένην ἡμῶν γλῶσσαν, διότι τότε δὲν πρέπει νὰ μεταφράζηται εἰς οὐδεμίαν γλῶσσαν, καὶ τότε τὰ ἔθνη πρέπει νὰ μένωσι τυφλά, καὶ τότε ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου τετέλεσται καὶ ἡ ἐντολὴ νὰ ὑπάγωμεν νὰ κηρύξωμεν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν θὰ ἦτο θρησκευτικὸς σολοικισμὸς καὶ σκαλάθυρμα, ἐν ᾧ οἱ ἀπόστολοι ὡς ἀνωτέρω ἐφθήμεν εἰπόντες, πρῶτον διετράνωσαν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς ξένας γλώσσας καθὼς τὸ Πνεῦμα ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς νὰ λαλῶσιν. Ἡ μήπως ἄρα εἶναι ἀμάρτημα νὰ ὁμιλῇ τις ἄλλην γλῶσσαν ἐν ᾧ ὁ Θεὸς οὕτω ἔκρινε καλὸν, διὰ σκοποῦς οὓς ἡμεῖς καθαρῶς δὲν γνωρίζομεν; Ὁχι.

ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὠρίσθη διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ πρέπει νὰ ᾔηται εἰς γλῶσσαν ὁμιλουμένην ἢ ἐννοουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως γείνη καταληπτὴ καὶ πραγματοποιηθῇ ἡ βουλὴ Αὐτοῦ. Ἄν ὁ λόγος αὐτοῦ ὠρίζετο δι' ἄγγελον ἔπρεπε νὰ ᾔηται εἰς γλῶσσαν ἀγγέλου καὶ ἐπομένως ἀκατάληπτος καὶ ἀλυσιτελής εἰς τὸν ἄνθρωπον· καὶ τότε δὲν θὰ εὐθύνετο ὁ ἄνθρωπος· δὲν θὰ ἐπέταπτεν ὁ Θεὸς νὰ μάθωσιν ὅλα τὰ ἔθνη τὸ θέλημά του· καὶ δὲν θὰ ἀνέμενεν ὁ Θεὸς νὰ καλυφθῇ ἡ γῆ ὑπὸ τῆς γνώσεως αὐτοῦ, καθὼς τὰ ὕδατα καλύπτουσι τὴν θάλασσαν.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὁμιλεῖ εἰς ὅλην τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ εἰς γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ πλάσματα αὐτοῦ ἐννοοῦσιν. Ὁ Θεὸς λαλεῖ διὰ τῆς βροντῆς, διὰ τῆς ἀστραπῆς, διὰ τῆς λαίλαπος καὶ τῆς χαλάζης· διὰ σεισμῶν καὶ κλυδώνων, διὰ πυρὸς καὶ θείου καὶ δι' ὄμβρου καὶ κατακλυσμοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐξηγεῖ ταῦτα εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ αὐτὸς τὰ ἐννοεῖ. Ὁμιλεῖ διὰ τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους, τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος· διὰ τῶν γλυκυτάτων ψιθυρισμῶν καὶ μινυρισμάτων· διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης, τῆς στοργῆς καὶ τοῦ φίλτρου, καὶ τῶν ἀντιθέτων, τῆς ἀποστροφῆς, τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ μίσους· ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα αὐτοῦ πλάσματα τὸν ἐννοοῦν, καὶ αὐτοὶ οἱ μύρμηκες καὶ τὰ ἀόρατα ζώδια καὶ ἔντομα τὸν τρέμουσι «διότι ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγας», ὡς λέγει ὁ προφητὰναξ Δαβίδ.

Σκοπὸς λοιπὸν τοῦ Θεοῦ λαλοῦντος διὰ γλώσσης ζώσης καὶ καταληπτῆς ἦτο καὶ πάντοτε εἶναι, ὅχι ὅπως ἀπλῶς γαργαλίση τὰς ἐξωτερικὰς ἡμῶν αἰσθήσεις, τὰ ὠτά μας, καὶ οὕτω περιχύση μυστήριον καὶ δέος διὰ τινων ταχυδακτυλουργικῶν καὶ μηχανικῶν κινήσεων, —ὡς κάμνουσιν οἱ νῦν λεγόμενοι πνευματισταὶ καὶ μαγνητισταί, ἵνα ρίψωσι

τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπλήν ἔκστασιν ἢ εἰς ὕπνον τινὰ ληθαργικὸν καὶ ἀναίσθητον, — ἀλλ' ὅπως ἐγγίση τὴν καρδίαν μας καὶ πράγματι κάμῃ αὐτὴν νὰ αἰσθανθῇ, διὰ ζώσης, ἡχηρᾶς καὶ καταληπτῆς φωνῆς τὸν σκοπὸν τοῦ ποιῶν αὐτὴν ὥστε νὰ τὸν ἐννοῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐλευθέρως καὶ ἀνεπηρεάστως, ὡς ὅταν ἐξεφώνησε τὸν Δεκάλογον εἰς ἐπήκοον αὐτῶν.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ τί λέγει ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος, ὁ μέγας οὗτος καὶ πολύγλωττος διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν; — διότι τὸ πολύγλωττον, αἱ εὐρεῖαι γνώσεις καὶ ἡ πειστικὴ αὐτοῦ δεινότης συνέτειναν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ τὴν στερέωσιν τῆς πίστεως, — Τί λέγει; «Εὐχαρισῶ εἰς τὸν Θεόν μου, ὅτι λαλῶ πλειοτέρας γλώσσας παρὰ πάντας ἡμᾶς. — πλὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πέντε λόγους προτιμῶ νὰ λαλήσω διὰ τοῦ νοός μου, διὰ νὰ κατηχήσω καὶ ἄλλους, παρὰ μυρίους λόγους μὲ γλῶσσαν ἀγνώριστον». Ἀκούσατε διῶχται τῶν μεταφράσεων τῶν Γραφῶν; Πέντε λέξεις προτιμῶ νὰ εἶπω διὰ τοῦ νοός μου καὶ ὅχι διὰ τῆς γλώσσης, — διότι ἡ γλῶσσα προτρέχει τοῦ νοός, καὶ μάλιστα ὅταν αὕτη εἶναι ἀκατάληπτος τότε δὲν ἤξεύρει τί λέγει, ἀλλὰ ῥέει ὡς ῥύαξ, — διὰ νὰ μὲ ἐννοήσωσι, λέγει, καὶ κατηχήσω, πείσω, καὶ καταρτίσω καὶ ἄλλους. ἡ μυρίους λόγους γλυκυφθόγους καὶ περιβομβοῦντας εἰς τὰ ὦτα, ὡς πολλάκις οὗτοι φαίνονται εἰς τοὺς μὴ γνωρίζοντας ἀκροατάς. Καὶ διασαφηνίζων ὁ ἀπόστολος παρακατιῶν ὑποδεικνύει τὸ παράλογον τῶν λαλούντων γλώσσας ἀγνωρίστους ἀποκαλῶν αὐτοὺς **μ α ι ν ο μ έ ν ο υ ς**. ἐπιφέρει δὲ ὡς ἐπίλογον, — «ὥστε ἀδελφὸν ζητεῖτε μετὰ ζήλου τὸ προφητεῦειν, δηλαδή, τὸ ἐξηγεῖν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσας μὴ ἐμποδίζετε.»

Ἀλλὰ τὸ ἀξιοθαυμαστότερον πάντων εἶναι ὅτι ἐν ᾧ αἱ ῥήσεις καὶ προφητεῖαι τῶν Γραφῶν φαίνονται ὄντως τόσον σαφεῖς καὶ ἀληθεῖς, καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ τὰς

ἐννοήσῃ ἢ μᾶλλον ἐκ κακοτροπίας τὰς διαστρέφει. Ὁ Θεὸς λέγει, — «Ὅτι δι' ἑτερογλώσσων, καὶ διὰ ξένων χειλέων θὰ λαλήσω πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ οὐδὲ οὕτω θὰ ἐννοήσωσιν». Ὡσὰν νὰ ἔλεγεν ὁ Παῦλος, καθὼς λέγει ὁ κοινὸς λαὸς σήμερον, — «Ἐγὼ Ῥωμαῖκα σᾶς ὁμιλῶ καὶ δέ με νοιώθετε, τί θέλετε νὰ σᾶς ὁμιλήσω Φράγκικα; Ἀλλὰ καὶ Φράγκικα, δηλαδή «δι' ἑτερογλώσσων», καὶ ἐὰν σᾶς ὁμιλήσω, οὐδὲ τότε θὰ μὲ ἐννοήσετε, διότι τόσοι νωθοὶ, στρεβλοὶ καὶ ἄπιστοι εἴσθε.» Ἐν ᾧ ἐξηγεῖς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ πάλιν δὲν σε ἐννοοῦσιν, ἀλλ' ἐκεῖ ἐμμένουσιν εἰς τὸ στρεβλὸν, καὶ τὸ δυσνόητον ξένον καὶ ἀπηρχαιωμένον. Ὁ νοῦς εἶναι, ὅτι ὅταν λαὸς τις ἢ ἄτομά τινα δὲν θέλουν νὰ συνετισθῶσιν, ἀφίνονται ἢ μᾶλλον ἐγκαταλιμπάνονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην, καὶ εἰς τὴν πειθαρχίαν ἢ ὁδηγίαν μυστηριωδῶν τινῶν σχολαστικῶν ἀνθρώπων, οἵτινες λαλοῦσι γλῶσσαν ἢ πράττουσι πράγματα τὰ ὅποια αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν γνωρίζουν καὶ μηχανικῶς πως ἐνεργοῦσι καὶ λαλοῦσι. Κακὸν πρᾶγμα ἡ δυσπιστία ἢ ἡ κακὴ πίστις, ὅταν αὕτη ὑπάρχει εἴτε εἰς ἄτομα εἴτε εἰς ἔθνη! ὅταν τις ἐξηγεῖ καὶ παρεξηγεῖται· ὅταν γράφει καὶ στρεβλοῦται ἢ ἔννοια αὐτοῦ εἴτε ἐκ προθέσεως ἢ ἐκ προκαταλήψεως· ὅταν κηρύττει καὶ ὑβρίζεται ἢ κατασυκοφαντεῖται ὡς ἑτερόδοξος ἢ ἐξωμότης, ὅχι νὰ ἀντικρούωνται ἢ νὰ ἀναιρῶνται αἱ ιδέαι του, ἀλλὰ τὸ ἄτομόν του καὶ ὁ χαρακτήρ του νὰ προσβάλληται ὡς νὰ μὴ εἶχον οὐδεμίαν ἀξίαν ἢ βαρύτητα αἱ μεμελετημέναι αὐτοῦ γνῶμαι, σκέψεις καὶ πεποιθήσεις, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐμβλέπωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπλῶς εἰς ἐξωτερικὰς καὶ ξηρὰς μορφὰς καὶ δουλικούς τύπους.

Ἀλλὰ μήπως ἐξέθεσαν τοῦλάχιστον οἱ ἀπηνεῖς οὗτοι ἐπικριταὶ καὶ διώκται τῶν Ἱερῶν Γραφῶν τὰ πλημμελῆ μέρη τῶν μεταφράσεων ἢ παραφράσεων, — διότι τὸ μέρος τοῦτο τῆς κατηγορίας μένει εἰσέτι ἀνοιχτὸν καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ

προσβάλλη, αὐτὸ κατὰ μέτωπον, — ἢ ὅτι ἐκ προθέσεως μετέστρεψαν ἢ ἐκ κακοβουλίας ἢ κακοδοξίας μετήλλαξαν τὸ πνεῦμα αὐτῶν; Ἄς ἐξέλθωσι, λέγομεν, οἱ τοιοῦτοι φανερώς, καὶ ἃς κατηγορήσωσι παρρησίᾳ νὰ ἴδωμεν κατὰ τὶ ἔπταισαν καὶ ὁποίας πλάνας διέσπειραν, διότι καὶ ἡμεῖς τὸ θέλομεν καὶ ἡ ἀλήθεια τὸ ἀπαιτεῖ.

Ἄλλ' ἔστω ὅτι ἡ Σύνοδος καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος κατηγορήσῃ μὲν καὶ ἐπέκρινε τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, — πρᾶγμα εὐχερέστατον καὶ προχειρότατον τὸ κατηγορεῖν καὶ ἐπικρίνειν, — ἀλλὰ μήπως προέβησαν οὗτοι εἰς νέαν ἔκδοσιν ἰδικήν των καὶ ἔγκριτον; Ποῦ εἶναι αὕτη ὅπως διαφωτισθῇ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἐξ αὐτῆς; Δὲν εἶναι καὶ τοῦτο ἀπόδειξις τρανὴ ὅτι οὔτε ἡ Σύνοδος οὔτε ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμοῦσι τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαφώτισιν τοῦ λαοῦ εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἡθῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰ τοῦ θεάτρου καὶ τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, περὶ τῶν ὁποίων πλεῖστον μεριμνᾷ καὶ τυρβάζεται ἡ τελευταία μάλιστα; Βεβαιότατα, καὶ τὸ δημόσιον καλῶς ἐνθυμῆται ὅτι ἀπόπειρα ἔγεινεν ἐσχάτως ὑπὸ γνωστοῦ προσώπου πρὸς ἔκδοσιν νέας παραφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπετράπη οὗτος τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Ἀλλὰ ποῖοι εἶναι οἱ μεταφρασταὶ ἢ παραφρασταὶ οὗτοι τοὺς ὁποίους κατηγοροῦσι; Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀποτελεῖ ὅλην λεγεῶνα ἐπιλέκτων καὶ λογάδων ἀνδρῶν. Οὗτοι δὲ εἶναι ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς, ὁ Νεόφυτος Βάμβας, ὁ Κωνστάντιος Τυπάλδος, ὁ Ἰσαὰκ Λάουνδς, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Κ. Βαρδαλάχος, ὁ Ἑρρίκος Λεῖβς, ὁ πατριάρχης Κύριλλος, ὁ Σιναίου Κωνστάντιος, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας Κυβερνήτης, ὁ Θεόκλητος Φαρμακίδης καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδοξότατοι δεινοὶ εἰς τὸ λέγειν καὶ τὸ γράφειν, τοὺς ὁποίους οὔτε αὕτη ἡ ἐχθίστη δια-

βολή καὶ ἡ μυσαρὰ συκοφαντία ἡδυνήθη ποτὲ νὰ προσβάλῃ ἐκ τοῦ συστάδην, ἀλλ' αἰείποτε κρυπτομένη ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἢ τὸ προσωπεῖον τοῦ δολοφόνου· οὐδὲ καὶ νὰ μεταβάλῃ τὰς πεποιθήσεις τῶν εὖ φρονούντων ἐναντίον αὐτῶν ἡδυνήθη.

Τέταρτον. Γενομένης τῆς Βίβλου καταληπτῆς διὰ τῆς μεταφράσεως δύναται αὕτη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἑαυτήν, ἥτοι ἡ Βίβλος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν Βίβλον;

Μάλιστα· καθότι ἡ Βίβλος εἶναι ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ἐρμηνευτῆς καὶ ὁ ἄριστος ἑαυτῆς ὑπερασπιστῆς, αὕτη ἐξηγοῦσα καὶ ὑπερασπίζουσα ἑαυτήν. Δυσχυρίζονται τινες, καὶ μάλιστα οἱ παπισταί, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις αὐτῆς τῆς Βίβλου καθ' ἑαυτὴ ἀνεύ τῆς ἐρμηνείας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐπικίνδυνος, διότι ἀποπλανᾷ τὸν ἀναγινώσκοντα. Τότε εἰναι τοῦτο ἀληθεύσῃ ὁ Θεὸς δὲν ἤξευρε τί ἔκαμε, διότι δὲν μετεχειρίσθη δύο μέσα σωτηρίας, ἀλλὰ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ διὰ τοὺς πλουσίους καὶ διὰ τοὺς δούλους καὶ διὰ τοὺς ἐλευθέρους καὶ διὰ τοὺς πεπαιδευμένους καὶ διὰ τοὺς ἀπαιδεύτους. Τότε καὶ ὁ Θεὸς ἐν τῇ παλαιᾷ οἰκονομίᾳ λαλῶν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὸν Δεκάλογον δὲν ἔπραξε καλῶς διότι ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ὁ Χριστὸς ὅταν ἐδίδασκε τὰ πεινῶντα καὶ διψῶντα πλήθη, δὲν ἔπραξε καλῶς διότι ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας. Ὅ,τι ὅμως ὁ Θεὸς ἀπεφάσισεν ὡς καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀπορρίπτῃ.

Ναὶ μὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων καὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν ἡ παιδεία δὲν ἦτο τόσον ἐκτεταμένη ὅσον τὴν σήμερον, διότι καὶ τὰ βιβλία ἦσαν τότε σπάνια καὶ ἀκριβά· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου οὐδαμοῦ ἐντέλλονται οἱ πιστοὶ οὔτε ἐν τῇ Παλαιᾷ οὔτε ἐν τῇ Νέᾳ οἰκονομίᾳ νὰ ἀπέχωσι τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ μᾶλλον προτρέπονται νὰ μελετῶσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Καινῇ

Διαθήκη μάλιστα ἐντέλλεται τὸ «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς» δηλαδὴ μελετᾶτε, ἀναγινώσκετε. Οἱ προφῆται δὲν προεφήτευον ἢ ἐδίδασκον ἄτομα ἰδιαίτερα, ἀλλὰ τὸν λαὸν τῆς ἐκκλησίας. Αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἀποστόλων ἀπετείνοντο εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐνετέλλοντο μάλιστα ν' ἀναγινώσκωνται δημοσίως· τῶρα ἐὰν δημοσίως ἐπετρέπετο ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν διατί ὅχι καὶ ἰδιαιτέρως; Ἄλλ' ἐπῆλθεν ὁ μεσαιὼν τοῦ σκότους καὶ τῆς δεισιδαιμονίας καθ' ὃν ὀλίγοι ἐγνώριζον τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ λατινικὴ ἔκδοσις τῆς Βίβλου τῆς λεγομένης Βουλγάτας διετηρεῖτο εἰσέτι μεταξὺ τοῦ λαοῦ, ἂν καὶ ἡ λατινικὴ φωνὴ ἐξέπιπτεν ὅλον ἐν καὶ παντελῶς ἐλησμονήθη μετὰ τὸν ἑβδόμον αἰῶνα· ὁ δὲ πάπας καὶ τὸ δυτικὸν ἱερατεῖον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τούτου ἐθέσπισαν πολλὰ δόγματα καὶ διδασκαλίας τόσον ἀντιβαινούσας εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Βίβλου ὅσον αὐταὶ συνέτεινον πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτῶν σκοποὺς καὶ τὰ συμφέροντα. Ἐπομένως κατὰ τὸν ἐνδέκατον καὶ δέκατον τρίτον αἰῶνα ἀπηγορεύθη ἡ Βίβλος ὑπὸ τῶν Παπῶν Γρηγορίου Ζ' καὶ Ἰννοκεντίου Γ'. Καὶ ὡς ἐκ τῆς γενικῆς χρήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων Βαλδουΐνσιων κατηργήθη πάλιν καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Τολώσῃ Συνόδου κατὰ τὸ 1229 διὰ τοῦ ἐξῆς ψηφίσματος: «Prohibimus ne libros V. T. aut N. laicis permittatur habere etc. sed, ne praemissos libros habeant in vulgari translatione arctissime inhibemus.»

Ἡ ἀπαγόρευσις λοιπὸν τῆς Βίβλου ἐκ τῆς κοινῆς χρήσεως τῶν λαϊκῶν εἶναι ἰδέα σκοτεινὴ καὶ σατανικὴ, καὶ ἀπαύγασμα τοῦ παπισμοῦ κατ' ἀντανάκλασιν μετενεχθεῖσα, κακῇ μοίρᾳ, καὶ εἰς τὸν ἐλληνισμόν ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια πανίσχυρος, ἢ μᾶλλον ἀξίωμα ἀναμφήριστον, ὅτι πᾶσα ὕλικὴ καὶ ἠθικὴ δύναμις αὐξάνει, συμμορφοῦται καὶ ἀναπτύσσεται διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεως.

ἡ μὲν ὕλη διὰ τῆς ὕλης, τὸ δὲ πνεῦμα διὰ τοῦ πνεύματος· ἡ μὲν ἀρετὴ διὰ τῆς ἀρετῆς, ἡ δὲ κακία διὰ τῆς κακίας· ὁ μὲν λόγος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ λόγου τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἢ ἡ Βίβλος διὰ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς Βίβλου. «Πάτταλος παττάλῳ ἐκκρούεται,» ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ δὲ σημερινοὶ Ἀγγλοὶ «ὁ ἀδάμας διὰ τοῦ ἀδάμαντος κατεργάζεται ἢ λειαίνεται.» Εἶναι δὲ θαυμαστὸν τί ἡ ἔξις καὶ ἡ ἐπιμέλεια δύνανται νὰ κατορθώσωσιν. Οὐδὲν ὅμως πρᾶγμα ἀναπτύσσεται καὶ τελειοποιεῖται διὰ μιᾶς καὶ ἐξ ἀπίνης. Ὁ ἡμέτερος κόσμος ἦτο ποτὲ ἔμβρυον, νὰ εἶπω οὕτω, ὡς τὸ δένδρον, ἦτο ποτὲ πολτός, εἶτα σπόρος, εἶτα φυτόν. Ὁ ἄνθρωπος ἐπίσης ἔμβρυον, παῖς καὶ ἀνὴρ. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου διέρχεται διὰ τῆς αὐτῆς βαθμολογίας. Πάντοτε δὲ προαπαιτοῦνται καιροὶ καὶ περιστάσεις ὅπως ὠριμάσῃ καὶ τελειοποιηθῶσι τὰ πάντα. Τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν τέχνην καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην ὑπάρχουσι σταθμοὶ ἢ βαθμίδες προόδου καὶ ἀναπτύξεως. Ἐὰν αὗται ἐγκαίρως δὲν ἀνανεοῦνται ἢ ἀναπληρῶνονται προαγόμενοι ἀενάως, ἐκπίπτουσι.

Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἀσκήσεως γίνεται «κοπτερώτερος ὑπὲρ πᾶσαν δίστομον μάχαιραν καὶ διέρχεται μέχρι διαιρέσεως ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν καὶ διερευνᾷ τοὺς διαλογισμοὺς καὶ τὰς ἐννοίας τῆς καρδίας», λέγει ὁ μακάριος Παῦλος. Καὶ ἀλλαχοῦ, — «Ὁλη ἡ γραφὴ εἶναι θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς ἐκπαίδευσιν τὴν μετὰ τῆς δικαιοσύνης διὰ νὰ γείνη τέλειος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν».

Ὅπως ἡ Βίβλος ἐξηγήσῃ εὐχερέστερον τὴν Βίβλον, ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς περιθωρίοις τινῶν ἐκδόσεων σημειώσεις παραπέμπουσαι τὸν ἀναγνώστην εἰς ἄλλα χωρία ἢ ἐδάφια

παράλληλα ὁμοίας ἐννοίας, ἥ λέξεως διεσπαρμένα εἰς ὅλην τὴν Παλαιάν τε καὶ Καινὴν Διαθήκην, ἅτινα ὑπεξηγοῦσιν ἢ διερμηνεύουσι σαφέστερον τὴν δυσνόητον προκειμένην σημασίαν· ἂν δὲ συνεχῶς πράττης τοῦτο παραπεμπόμενος τάχως θὰ ἴδῃς ὅτι ἡ Βίβλος ἐξηγεῖ τὴν Βίβλον. Ἄν δὲ δὲν ἔχουσι παραπομπὰς κατὰ τὸ περισελίδιον αὐτῶν, καὶ ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἀνάγκην βοήθειας, ὑπάρχει ἰδιαίτερον βιβλίον Ταμεῖον, ἡ Λεξιλόγος τῆς Βίβλου ὀνομαζόμενον ἐμπεριέχον ἀπάσας τὰς λέξεις τὰς εὕρισκομένας ἐν τε τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, τὸ ὁποῖον σὲ ὁδηγεῖ καὶ σὲ παραπέμπει εἰς ὅλας τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ζητεῖς ἐν τῇ Βίβλῳ. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἡ Βίβλος ἀποβαίνει ὁ ἄριστος ἐαυτῆς ἐρμηνευτὴς καὶ σπουδαστής. Κατὰ πόσον δὲ εἶναι καὶ ὁ ἄριστος ἐαυτῆς ὑπερασπιστής θὰ τὸ μάθητε ἐκ τῆς ἐξῆς διηγήσεως.

Ὅτε οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων τῆς Νέας Ζηλανδίας εἶχον ἀσπασθῇ τὸν χριστιανισμόν ἐστάλη τις ἀποστολὴ Φράτρων ἢ κοινῶς Φλάρων, μετὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν καὶ ὁλοκλήρου ἐπιτελείου κληρικῶν πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ. Οὗτοι ἀποβιβασθέντες δὲν κατέβαλον τὰς σπουδαίας αὐτῶν προσπαθείας, ὅπως ἐπιστρέψωσι τοὺς ἐθνικοὺς τῆς χώρας ἐκείνης, ἀλλ' ὅπως διαστρέψωσι τοὺς ἀπλοῖκοὺς νεοφωτίστους ἐκ τῆς ἐν Χριστῷ αὐτῶν πίστεως. Εἷς τῶν φλάρων τούτων συνήντησεν ἡμέραν τινὰ ἐντιμὸν τινα ἰθαγενῆ χριστιανὸν καὶ ἤρχισε νὰ τῷ ὁμιλῇ περὶ τῆς πλάνης τῶν ἱεραποστόλων διαβάλλων αὐτοὺς, ὅτι δὲν ἦσαν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ᾔναι ἀληθῶς ὁπαδοὶ καὶ διάδοχοι τῶν ἀποστόλων, διότι ἔλεγον ὅτι—«οὗτοι νυμφεύονται, ἐν ᾧ ὑπάρχει ῥητὸς κανὼν τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἀπαγορεύει τοὺς κληρικοὺς νὰ νυμφεύωνται». Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Ζηλανδὸς, «Οὐδεὶς λοιπὸν τῶν ἀποστόλων ἦτον ἑγγαμὸς;» Ὁχι,—βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός πιστεύσας εἰς τὴν ἄγνοιαν αὐ-

τοῦ. Ὁ Ζηλανδὸς, ἀμέσως ἐξαγαγὼν τὴν Βίβλον ἐκ τῶν κόλπων τοῦ πολυπτύχου αὐτοῦ χιτῶνος καὶ ἀνοίξας τὸ Κεφ. ἡ, ἐδάφ. 14ον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου ἀνέγνωσε, — «Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ κατάκοιτον καὶ πάσχουσαν πυρετόν». Τώρα πῶς ἠδύνατο ἡ πενθερὰ τοῦ Πέτρου νὰ πάσχη πυρετόν, ἐὰν ὁ Πέτρος ἦτον ἄγαμος;—Εἰς τοιαῦτα ἀσυγχώρητα λάθη καὶ παραλογισμοὺς φέρει πολλάκις πολλοὺς κληρικοὺς ἢ ἄγνοια τῶν Γραφῶν!

ΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς Βίβλου καὶ τοιούτου ὄντος τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἐδικαιούτο ἄρά γε ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος, τῇ εἰσηγήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ ἀπαγορεύσῃ τὰς Γραφὰς ταύτας ἐκ τῆς κοινῆς κυκλοφορίας καὶ διαδόσεως αὐτῶν ἀνεξετάστως καὶ ἀδικαιολογήτως καὶ βασιζομένη ἀπλῶς ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀορίστῃ καταγγελίᾳ ταύτῃ—«ἄτε δυναμένων νὰ ἐμποιήσωσιν ἐν τῷ πνεύματι τῆς εὐσεβοῦς νεολαίας ἐντυπώσεις ἐναντίας πρὸς τὰ Δόγματα, τὰ Μυστήρια, τοὺς Κανόνας, τὴν Διδασκαλίαν, τὰς παραδόσεις, τὰς τελετάς καὶ τὰ ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας;»

Ἐὰν τὰ Δόγματα, τὰ Μυστήρια, αἱ Διδασκαλῖαι καὶ οἱ Κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχουσι περισσότερον κύρος τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἐὰν αὕτη προσκρούει εἰς αὐτὰ, ἅς τὸ εἶπῃ ἡ Σύνοδος. Ἐὰν δὲ ἀπ' ἐναντίας παραδέχεται τὴν Καινὴν Διαθήκην ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τῶν διδασκαλιῶν καὶ ἔργων αὐτῆς, διὰ τί καταδιώκει καὶ ἀποκλείει αὐτὴν ἐκ τῆς κοινῆς κυκλοφορίας καὶ χρήσεως τῶν πολιτῶν;

Ζητοῦμεν νὰ μᾶς ὑποδείξῃ ῥητῶς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἅτινα δύνανται νὰ ἐμποιήσωσι φρονήματα ἐναντίον τῶν Γραφῶν εἰς τὴν νεολαίαν καὶ τοὺς ἀπλοῖκοὺς πολίτας.

Ὡς πολῖται λοιπὸν Ἕλληνες θεωροῦμεν τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος ὡς ἀσύγγνωστον, ἀντισυνταγματικὴν αὐθαίρετον καὶ παράνομον.

Ὡς ἀσύγγνωστον, διότι δὲν ἔπρεπε ἡ Σύνοδος νὰ ἐμπέσῃ εἰς τοσοῦτον ὀφθαλμοφανὲς ἀτόπημα ἄνευ ἐρεύνης καὶ ἐπιδείξεως τῶν παρημαρτημένων χωρίων.

Ὡς ἀντισυνταγματικὴν, διότι παρέβη ἡ Κυβέρνησις τὸ 14ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον λέγει ὅτι, — «Ἐκαστος δύνата νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμοὺς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, ἡ λογοκρισία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον ἀπαγορεύεται κτλ.».

Ἐρωτῶμεν λοιπὸν, προέβη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην συνταγματικῶς; Προέβη δικαστικῶς; Κατήγγειλε τὴν μετάφρασιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ὡς νόθον ἢ κίβδηλον καὶ ἐξήχθη ἀπόφασις τῶν δικαστηρίων καταδικάζουσα αὐτὰς ὡς προσβαλλούσας τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Ἄς τὴν δημοσιεύσῃ ποῦ εἶναι;

Ὡς παράνομον καὶ ὑβριστικὴν, διότι ἐν ᾧ αἱ Ἱερὰ αὗται Γραφαὶ εἰσάγονται ἐλευθέρως καὶ φανερῶς καὶ ὄχι ὡς ἀπηγορευμένον ἐμπόρευμα ἢ λαθρεμπορικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑποκείμεναι εἰς τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς, δημοτικοὺς φόρους, τέλη ἐπιτηδεύματος καὶ ἄλλους ἐπιβλητικοὺς καὶ παρανόμους φόρους εἰς τὰς ἐπαρχίας παραδόξως πως καὶ ἀπροσδοκῆτως κωλύεται καὶ παρεμποδίζεται ἡ πώλησις καὶ κυκλοφορία αὐτῶν καὶ προτρέπονται οἱ ἀπλοῖκοι πολῖται, ὅπως προφυλάττωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τοιούτων βιβλίων λύμης».

Καὶ τελευταῖον, ὡς αὐθαίρετον καὶ ἀληπασσαδικήν, διότι ῥητῶς ἀντιβαίνει εἰς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος ἡμῶν ἔχοντος αὐτολεξεῖ οὕτω. — "Αρθρον 4ον. «Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πῶς περιορίζεται, εἰ μὴ ὅποτεν καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει.» Τώρα ὅταν τις ἀπείργηται τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἔργου ἄνευ νόμου καὶ δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ κατηγορεῖται καὶ αὐτὸς καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτοῦ ὡς «βιβλία λύμης» καὶ πολλάκις ἀπειλεῖται νὰ ἐκδιωχθῇ ἐκ μιᾶς τινος πόλεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν καὶ κατακρατοῦνται αἱ πραγματεῖαι του ἢ τὸ ἐμπόρευμά του ἄνευ λόγου ἀποχρῶντος καὶ μάλιστα τῷ ἐπέρχεται ζημία, βλάβη καὶ χρονοτριβή, δὲν ἐκδιάζεται ἡ προσωπικὴ τοῦ ἀτόμου ἐλευθερία, καὶ καταπατοῦνται οἰκτρῶς καὶ ἀσυστόλως τὰ ἀναπαλλοτρίωτα αὐτοῦ πολιτικά δικαιώματα ;

Αἱ πράξεις αὗται λοιπὸν τῆς κυβερνήσεως δὲν εἶναι ἄλλο, λέγομεν, εἰμὴ ἀντικρυς χλεύη καὶ ἐμπαιγμὸς τῶν ἱερωτάτων καὶ σεβαστοτάτων δικαιωμάτων τοῦ πολίτου Ἑλληνος. Δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ παρωδία αἰσχυρὰ καὶ μίμησις πρακτικὴ τοῦ σατυρικοῦ ἐκείνου ἀποφθέγματος τοῦ ποιητοῦ,

«Εἶν' ἐλεύθερος ὁ τύπος

Φθάνει μόνον νὰ μὴ γράφῃς.»

Ἄς ἴδῃ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ταῦτα καὶ ἃς μάθῃ εἰς ποῖον αἰῶνα ζῶμεν ὅταν ἡ Κυβέρνησις αὐτῆς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Συνόδου, ἀπαγορεύῃ τὸ Εὐαγγέλιον ἐκ τῆς δημοσίας κυκλοφορίας καὶ πωλήσεως, ἀποκαλοῦσα αὐτὸ βιβλίον λύμης πράγμα τὸ ὁποῖον οὔτε αὐτοὶ οἱ Σουλτάνοι διέπραξαν ποτέ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσεβάσθησαν ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας !

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000050670

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τιμᾶται λεπτῶν.....50.

